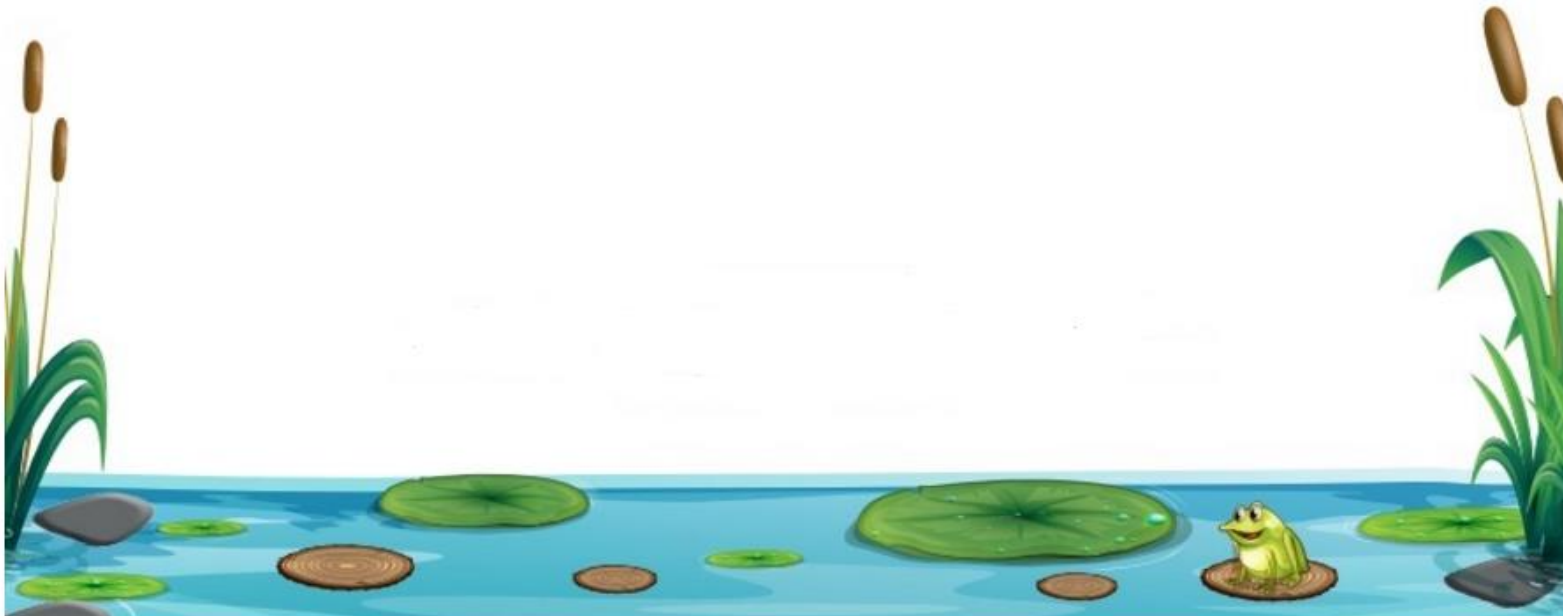
openbare basisschool

De Stapsteen

Voor iedere stap de juiste keuze!

PBS

pestprotocol

Inhoud

Voorwoord 3
2.Beschrijving doelgroep 4
3. Zorg 5
3.1Taken gedragsspecialist 5
3.2 Taken intern begeleider (bij sociaal emotionele zorg) 5
4. Wat is Positive Behavior Support (PBS)? 7
4.1 De kern van de PBS aanpak 7
4.2 Onze aanpak voor fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op schoolbreed niveau 9
5. Hoe ziet onze Pestpreventie binnen PBS eruit? 10
5.1 De samenwerking met ouders 11
5.2 Respectcoördinator/ Vertrouwenspersoon 11
5.3 De coördinatie van PBS en pestpreventie 11
5.4 Aanpak Pestpreventie 11
6.Het monitoren van de sociale veiligheid van onze leerlingen 15
6.1 Het monitoren van Pestpreventie PBS 15
7.Internet op school 17
8. Meldcode Kindermishandeling 18

Voorwoord

Vanaf 1 augustus 2015 moet elke school verplicht beschikken over een pestprotocol, waarin een structurele en schoolbrede aanpak voor pesten beschreven staat. In dit plan moet in ieder geval opgenomen worden dat de school: a. een anti-pestprogramma hanteert, dat voldoet aan de criteria van het ministerie; b. de sociale veiligheid van leerlingen op school monitort; c. er zorg voor draagt dat leerlingen, leraren en ouders een beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon; en d. er zorg voor draagt dat bij een persoon tenminste de volgende taken zijn belegd: - het coördineren van het anti-pestbeleid, en - de belangenbehartiging in het kader van pesten.

Het wordt dus voor scholen wettelijk verplicht om een schoolbrede aanpak te bieden voor de sociale en fysieke veiligheid van leerlingen. En de inspectie gaat hierop toezicht houden.

De definitie van pesten De Wetgeving Sociale Veiligheid op school (april 2014) definieert pesten als een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door één of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken: - het is intentioneel - het vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats - en er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

Er is sprake van pesten wanneer iemand herhaaldelijk of een lange tijd schade ondervindt door bewust handelen van een of meerdere leerlingen. Er is hierbij een duidelijke daderrol en een slachtofferrol. Ook de rol van de ‘meelopers’ of omstanders wordt bij de pestpreventie binnen PBS wel heel belangrijk gevonden.

PBS als schoolbrede aanpak Pesten vraagt om meer dan een plan beschreven in een protocol, namelijk een positieve aanpak die in alle ruimtes en groepen, die met regelmaat aangeboden en onderhouden wordt. School behoort een veilige plek te zijn voor alle leerlingen. Pesten bedreigt dit uitgangspunt. De Stapsteen heeft gekozen voor een aanpak waarbij het sociaal-emotioneel leren van de hele school de hoogste prioriteit krijgt, in plaats van alleen te focussen op een anti-pestprogramma in de groep. Wij kiezen ervoor om te investeren in een stevig positief schoolsysteem, PBS (Positive Behavior Support), waarin ook het voorkomen van pesten is opgenomen. Wij zetten pas een anti-pestprogramma in, wanneer PBS niet voldoende blijkt te zijn voor een groep. Omdat wij een Nederlandse vertaling hebben gekozen voor PBS> PGM positief gedrag management kunt u bij PBS> PGM lezen.

2.Beschrijving doelgroep

De Stapsteen behoort, landelijk gezien met een leerlingenaantal van ongeveer 105 leerlingen tot de kleinere scholen. De kinderen zijn verdeeld over acht groepen, die zijn onderverdeeld in de combinatiegroepen 1/2, 3/4, 5/6 en 7/8. De school ligt in het dorp Bleskensgraaf.

Een voordeel van deze kleinschaligheid is dat jongere en oudere kinderen veelvuldig werken en spelen met elkaar.

Voor alle kinderen geldt dat de samenleving ingewikkeld en complex is en niet altijd voor iedereen even veilig en toegankelijk. We gaan er op onze school vanuit dat succeservaring de basis is waarop kinderen vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen. Het uitblijven van succeservaringen kan leiden tot een laag gevoel van eigenwaarde en een verminderde motivatie voor school en leren. Door kinderen een veilige omgeving te bieden, taalvaardig te maken en te leren te vertrouwen op eigen kunnen en de vele talenten die zij hebben, zal hun gevoel van eigenwaarde positief worden beïnvloed.
Onze kinderen zijn gebaat bij een leeromgeving (zowel binnen als buiten de school) waarin zij kunnen participeren in een levensechte, betekenisvolle context, met voor henzelf zinvolle activiteiten om zo succeservaringen op te kunnen doen, waarbij het van belang is dat ze daarin een actieve en verantwoordelijke rol spelen.

3. Zorg

3.1Taken gedragsspecialist

Op dit moment is door het vertrek van onze collega geen gedragsspecialist. Wanneer één van onze collega's deze opleiding gaat volgen of heeft gevolgd worden de taken als volgt:

- Het schrijven en onderhouden van beleidsafspraken m.b.t. pedagogisch klimaat (met expliciete aandacht voor pestproblematieken en schoolafspraken.)
- Het versterken van leerkrachten in het tot stand brengen van een positief stimulerend pedagogisch klimaat in de groep en in de school: - Begeleiden en coachen van leerkrachten bij het opstellen en uitvoeren van een groepsplan gedrag. - Het verzorgen van informatie / educatie voor teamleden op het gebied van gedrag / pedagogiek. - Het observeren van klassensituaties teneinde advies te geven voor de aanpak van sociaal- emotionele problemen op groepsniveau. - Het ondersteunen bij het zoeken van lesmateriaal ter bevordering van de sociaal emotionele ontwikkeling op groepsniveau.
- Het volgen en analyseren van het pedagogisch klimaat. Het maken van een trendanalyse; het schrijven van een plan van aanpak; uitvoeren van plan van aanpak op schoolniveau; evalueren .
- Het adviseren van de directeur bij het ontwikkelen van onderwijs- en zorgbeleid m.b.t. het pedagogisch klimaat.
- Betrokken zijn bij leerlingen die gedragsmatig in zorgniveau 3 zitten.
- Deelnemen aan onderwijsondersteuningsteam, wanneer nodig
- Tenminste 3x per jaar deelnemen aan overleg met IB-er om elkaar wederzijds te informeren.
- Het op peil houden van de vereiste bekwaamheden deze zo nodig uitbreiden.
- Deelnemen aan scholings- en ontwikkelingsactiviteiten.
- Het op de hoogte blijven van de ontwikkelingen op het vakgebied en bestuderen van relevante vakliteratuur.

3.2 Taken intern begeleider (bij sociaal emotionele zorg)

Tineke Maasland is de ib-eren is eenmaal per maand op de locatie aanwezig maar altijd bereikbaar.

- Begeleiden en coachen van leerkrachten bij het omgaan van gedragsproblemen bij individuele kinderen.
- Het observeren van klassensituaties teneinde advies te geven voor de aanpak van sociaal-emotionele problemen op individueel niveau.
- Het ondersteunen bij het zoeken van lesmateriaal ter ondersteuning van de sociaal emotionele ontwikkeling op individueel niveau.
- Het organiseren van onderzoek en speciale hulp m.b.t. individuele leerlingen met zorg op sociaal-emotioneel gebied.
- Het adviseren van de directeur bij het ontwikkelen van onderwijs- en zorgbeleid
- Het op peil houden van de voor het beroep vereiste bekwaamheden en deze zo nodig uitbreiden.

- Het deelnemen aan scholings- en ontwikkelingsactiviteiten.
- Het zich op de hoogte houden van de ontwikkelingen op het vakgebied en het bestuderen relevante vakliteratuur.
- Het coördineren van aanmeldingen en verwijzingen van leerlingen.
- Het tenminste 3x per jaar deel deelnemen aan overleg met gedragsspecialisten om elkaar wederzijds te informeren.
- Het coördineren en het voorzitten van het onderwijsondersteuningsteam

4. Wat is Positive Behavior Support (PBS)?

PBS is een geïntegreerde, schoolbrede en preventieve aanpak, gericht op alle leerlingen.
Doel van dit systeem is om een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat alle leerlingen in staat stelt om optimaal te profiteren van het geboden onderwijs. Om dit te bereiken maakt PBS gebruik van een combinatie van 'evidence based' interventies en strategieën, gericht op het versterken van gewenst gedrag en op het voorkomen van probleemgedrag.

Voor verreweg de meeste leerlingen biedt deze sociale omgeving voldoende basis om zich goed te kunnen richten op de lesstof en goede vorderingen te maken (groene interventies) . Voor de 20% leerlingen die meer nodig heeft om ditzelfde doel te bereiken (gele en rode interventies), zijn er aanvullende interventies beschikbaar, op school en bij de ketenpartners in zorg. Hierbij zijn de lijnen kort en de interventies complementair aan de wijze waarop in en om school met alle leerlingen wordt gewerkt. De ouders zijn partner in het expliciteren, aanleren en bekrachtigen van het gewenste gedrag. Bij de leerlingen die meer intensieve begeleiding nodig hebben, spelen ouders een centrale rol in deze begeleiding. Deze aanpak leidt voor alle leerlingen tot meer effectieve leertijd, een grotere taakgerichtheid van de leerlingen en minder verstoringen in de klas, wat weer leidt tot betere leerprestaties.

4.1 De kern van de PBS aanpak

De volgende zes elementen vormen samen het hart van de PBS-aanpak:

1. PBS staat voor een schoolbrede aanpak.
PBS-scholen werken met een geïntegreerde methodiek voor het stimuleren van gewenst gedrag op school en het creëren van een positief schoolklimaat. De vaste onderdelen van het programma richten zich steeds op drie niveaus: de hele school, de afzonderlijke groepen en de individuele leerlingen. PBS is een methodiek met een 'paraplu-functie'.
Naast PBS werken wij wekelijks met de methode Sociaal gedrag elke dag.
Het programma is zowel preventief (kinderen essentiële vaardigheden aanleren) als proactief (anticiperen op problemen die er bijna onvermijdelijk aan komen). Tegelijkertijd zorgt het voor maximale ontwikkelingskansen voor alle leerlingen. Ook beschikken wij over de methodes Taakspel, een doos vol gevoelens (kleuters) en ik voel me (meerbegaafde kleuters) die we eventueel in kunnen zetten naast PBS. Ook hebben wij jaarlijks een projectweek: 'week van de omgang'.

2. Preventie staat centraal.
die aan de slag gaan met PBS voeren een preventief beleid binnen de school, gericht op het bevorderen van gewenst gedrag bij alle leerlingen. Daarnaast richt de methodiek zich op de behoeften van individuele leerlingen, met als doel alle leerlingen optimaal te laten profiteren van het geboden onderwijs.

3. PBS-scholen maken hun gedragsverwachtingen concreet, leren het gewenste gedrag aan en bekrachtigen dit gedrag systematisch
- De school stelt haar basiswaarden vast en vertaalt deze naar concreet gedrag.
- Gewenst gedrag wordt structureel aangeleerd, geoefend en herhaald.
- Gewenst gedrag wordt systematisch bekrachtigd.
- Er zijn duidelijk omschreven consequenties die volgen op het overtreden van gedragsregels.

4. De PBS-school stuurt op data over het gedrag van de leerlingen.
De school maakt actief gebruik van systematische gegevensverzameling. Om systematisch zicht en toezicht te houden op de ontwikkeling van leerlingen en vroegtijdig te kunnen ingrijpen bij problemen, hanteert de school o.a. incidentenregistratie. Ook gebruikt de school andere data om zicht te krijgen op het PBS-implementatieproces.

5. Er is sprake van partnerschap met ouders en de ketenpartners.
Het samenwerken met de ouders is een belangrijk onderdeel van de methodiek. De school ontwikkelt manieren om een positieve band met de ouders op te bouwen en met hen samen te werken vanuit gezamenlijke waarden en verwachtingen. Daarnaast richten PBS-scholen zich op korte lijnen met de zorg- en ketenpartners op het moment dat specifieke hulp nodig is voor leerlingen.

6. PBS wordt geborgd met een kwaliteitssysteem
Wanneer scholen werken met PBS, is er expliciete aandacht voor het borgen van de kwaliteit van de methodiek na implementatie. Hiertoe is een systeem voor certificering van scholen ontworpen.
Op deze manier werken wij als schoolteam van de Stapsteen systematisch en planmatig aan de competenties voor sociaal emotioneel leren. Het werken aan deze competenties dient schoolbreed door iedereen op school te gebeuren en niet in subgroepen of op individuele basis. Wij kiezen ervoor om binnen PBS al vanaf vier jaar regelmatig, enkele keren per jaar te werken met de lessen pestpreventie.

4.2 Onze aanpak voor fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op schoolbreed niveau

Met PBS hebben wij op de Stapsteen tot doel een positief schoolklimaat te creëren waarin alle leerlingen en volwassenen zich veilig voelen, zowel fysiek als psychisch, waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Hieruit volgen de volgende algemene gedragsverwachtingen die wij hanteren:

Ruimte	**Basiswaarde 1** **RESPECT**	**Basiswaarde 2** **VEILIGHEID**	**Basiswaarde 3** **VERANTWOORDELIJKHEID**
Schoolbreed	• Iedereen hoort erbij. • We praten beleefd tegen kinderen en volwassenen. • Ik ben zuinig op mijn spullen en die van een ander.	• Ik werk samen. • Ik hou rekening met anderen	• Ik help een ander. • Ik laat de ruimte netjes achter.
Algemene ruimtes: Teamkamer, kamer IB/directeur, keuken, kopieerruimte			• Ik kom er alleen met een reden.
Gangen/hal	• Ik kom rustig binnen. • Ik loop rustig. • Ik praat zachtjes.		• Ik veeg mijn voeten als ik binnenkom . • Ik hang mijn tas netjes op. • Ik stop mijn jas in de luizenzak.
Toiletten	• Ik laat anderen met rust. • Ik ga na het instructiemoment naar de toilet.	• Ik was mijn handen. • Ik houd de wc-ruimte netjes.	• Ik trek door als ik klaar ben. • Ik geef bij de leerkracht aan als het wc-papier op is. • Ik ga direct terug naar de klas. • Ik ga naar de toilet als deze vrij is.
Schoolplein	• Iedereen hoort er bij. • Ik houd me aan de spelregels.	• Ik vraag toestemming om buiten het hek te gaan.	• Ik zet mijn fiets netjes neer. • Ik help mee met opruimen. • Ik kies op welk plein ik speel.
Bibliotheek	• Ik luister naar de bieb-ouder.		• Ik kom er met een reden.

Naar de gym		• Fietsers lopen achteraan. • Ik loop rustig op een vaste plek in de rij. • Ik blijf altijd in de rij en wij steken samen over met de leerkracht.	• Ik ben op tijd op school.
Kleedkamer		• Kleding doen we in de tas (i.v.m. luizen). • We verzamelen in de hal. • Ik meld me af bij de leerkracht.	• Ik houd mijn spullen bij elkaar.
Gymlokaal	• Bij binnenkomst mag ik vrij spelen zonder materiaal. • Na het startsignaal zit ik op de bank. • Je houdt rekening met wat een ander kan.	• Ik wacht op mijn beurt. • Ik houd me aan de spelregels. • Bij opruimen volgen we de regels van de leerkracht.	• Ik gym op gymschoenen en in gymkleren. • Ik help een ander kind en de leerkracht.

Basiselementen die wij schoolbreed belangrijk vinden m.b.t. fysieke en psychische veiligheid zijn:

- Een schoolklimaat creëren waarin pesten door het complete team eenduidig als ongewenst gedrag wordt aangemerkt.
- Onderschrijven dat ook toeschouwers (omstanders) en ‘mede-weters’ een belangrijke rol in het pestproces vervullen.
- Onderkennen dat er voor zowel slachtoffer als dader hulp geboden moet worden.

5. Hoe ziet onze Pestpreventie binnen PBS eruit?

Met alle leerlingen en groepen nemen we de waarden en daaruit voortvloeiende gedragsverwachtingen van de school door bij de start van het schooljaar. Deze worden behalve uitvoerig besproken, ook met alle leerlingen geoefend. Zo weten de leerlingen welk gewenst gedrag van hen verwacht wordt, in welke ruimte en deze gedragsverwachtingen zijn in die ruimte ook zichtbaar. In het begin van het schooljaar wordt positief sociaal gedrag extra bekrachtigd door complimenten en het beloningssysteem, op onze school werken we met groepsbeloningen. Kernelement hierbij is dat alle leerlingen het verschil tussen respectvol en respectloos gedrag weten!

5.1 De samenwerking met ouders

Een goede samenwerking met ouders is een essentieel onderdeel van PBS en pestpreventie.
Alle ouders van de leerlingen van De Stapsteen worden geïnformeerd over de pestpreventie aanpak. Alle ouders worden ingelicht op de algemene informatieavond en ook via de website van de school en de schoolgids. Daarbij krijgen zij ook advies over hoe om te gaan met pesten en op welke manier zij hun kind het beste kunnen benaderen. Ouders hebben een belangrijke rol in het signaleren van pestgedrag. Wanneer zij signalen zien van pestgedrag bij hun kind (als slachtoffer dan wel dader) kunnen zij dit altijd melden bij de leerkracht van hun kind, bij de intern begeleider of directeur. Aan het begin van het jaar wordt er in de groepen 5 t/m 8 door middel van de Prima- pestmeter onderzocht met en ik welke mate we te maken hebben met pestgedrag. Leerlingen, ouders en leerkrachten vullen deze digitale vragenlijst anoniem in.
Na een half jaar wordt deze vragenlijst nogmaals afgenomen, zodat we niet alleen de interventies kunnen bepalen, maar ook de ingezette interventies kunnen evalueren.

Wanneer een interventie op het gebied van pestpreventie nodig is zullen ouder hier altijd van op de hoogte worden gesteld. In een gesprek wordt aangegeven welke interventie ingezet wordt en worden afspraken gemaakt over de manier waarop de ouders hun kind het beste kunnen begeleiden en reageren.

5.2 Respectcoördinator/ Vertrouwenspersoon

Wanneer ouders zorg hebben rondom hun kind kunnen zij vanzelfsprekend altijd terecht bij de groepsleerkracht. Mochten ouders in vertrouwen een gesprek willen over hun kind kunnen zij terecht bij de vertrouwenspersoon van onze school Yvonne van Vliet. Ook leerlingen kunnen altijd bij deze persoon terecht.

5.3 De coördinatie van PBS en pestpreventie

Het gehele systeem van PBS wordt op een school begeleid en gecoördineerd door het PBS-team van onze school. De coördinatoren van deze werkgroep Yvonne van Vliet en Leoni Verlaan zijn, naast het coördineren van het gehele PBS-proces, verantwoordelijk voor het coördineren van het anti-pestbeleid van onze school zoals beschreven in dit beleidsplan.

5.4 Aanpak Pestpreventie

Bij het onderdeel pestpreventie binnen SWPBS hoort een lessenserie . In Pestpreventie PBS wordt pestgedrag vergeleken met een brandende kaars. Net als de kaars zuurstof nodig heeft, heeft pestgedrag aandacht nodig om aan te houden. De pestpreventielessen sluiten naadloos aan bij de interventies op het eerste, groene niveau van de PBS-piramide, welke in het PBS-plan van onze school staan omschreven. Met deze preventieve pestaanpak leren wij alle leerlingen hoe de aandacht van pestgedrag weggehaald kan worden, door een driestappenreactie: het gebruik van een **stopsignaal**, **weglopen** en **praten** met een volwassene. Deze interventie wordt niet alleen aangeleerd, maar ook geoefend en bekrachtigd. In dit hoofdstuk vindt u een beschrijving van de manier waarop deze pestpreventie binnen onze school is geïmplementeerd.

Het pestpreventieprogramma PBS bestaat uit vaste lessen welke voor elke bouw zijn uitgewerkt. Hierin wordt de reactieketen **‘stop, loop, praat’** aangeleerd en geoefend met de hele klas.
Er is daarbij aandacht voor het weghalen van de aandacht voor pesten. De leerlingen leren ook hoe zij moeten reageren wanneer tegen hen ‘Stop’ gezegd wordt door een ander. Er wordt geoefend met

specifieke situaties waarin deze procedure wel of juist niet gepast is. Door veel met de leerlingen te oefenen willen wij bereiken dat de reactieketen een automatisme voor hen wordt. Voor de hogere groepen is er een extra les, specifiek gericht op pesten via de social media.

De **Stop – Loop – Praat** routine Pestpreventie in het groene basisniveau van PBS gaat uit van drie stappen als reactie op pesten: 'stop', 'loop weg' en 'praat'. Met het team is afgestemd welk gebaar we daarbij hanteren. Bij 'Stop' wordt een handgebaar gebruikt waarbij de hand op borsthoogte wordt gehouden en de vingers recht omhoog gestrekt zijn. Daarbij wordt de adem laag gebracht en stevig 'Stop' gezegd. De leerlingen leren in de pestpreventielessen hoe zij dit kunnen doen. Er wordt aandacht besteed aan stevig staan, stevig stop zeggen en het goede handgebaar.

Wanneer dit niet het gewenste effect heeft en het pesten gaat door, leren we de leerlingen door te gaan naar de tweede stap: 'loop'. Daarbij is het vooral de bedoeling de aandacht voor het pesten weg te halen, net als de kaars waar geen zuurstof meer voor is, zodat het pestgedrag stopt. We leren de leerlingen stevig staan, met de adem in hun buik, kin is recht naar voren, borst ietsje vooruit, schouders ontspannen laten hangen en armen ontspannen laten mee zwaaien. De leerling kijkt zelfverzekerd naar de ander, stapt gecentreerd weg, blijft de ander aankijken en zodra de ander uit het gezichtsveld is, lopen ze weg.

Mocht blijken dat het pesten niet stopt, dan is de derde reactie: 'praat' van toepassing. De leerling gaat dan naar een volwassene toe en vraagt om hulp voor het oplossen van het probleem.

Degene die ongewenst gedrag vertoont kent deze drie stappen stop-loop-praat ook en heeft dus twee keuzemomenten om er voor te kiezen zelf te stoppen, gaat de leerling door totdat de ander leerling naar de leerkracht stapt en praat, dan is dit grensoverschrijdend gedrag.

Medeleerlingen hebben ook een verantwoordelijkheid als toeschouwer.

Volgens dezelfde routine stop-loop-praat ondersteunt de toeschouwer de 'gepeste' leerling.
Ook de toeschouwer kan de leerling steunen door ook 'stop' te roepen, vervolgens indien nodig met de 'gepeste leerling' mee uit de situatie te lopen en zelfs uiteindelijk mee naar de leerkracht te gaan om te praten. De toeschouwer, de omstander, heeft een steunende rol, die in dit proces erg belangrijk is.

De woorden 'pester' en 'gepeste' zetten we hier tussen haakjes. Wij benoemen dit gedrag en degene die het uitvoert niet als zodanig. Wij hanteren het motto: 'Alles wat je aandacht geeft, groeit'.
Dus als wij als leraren veelvuldig het woord pesten noemen schenken we aandacht aan wat we juist niet willen zien. PBS schenkt aandacht aan gedrag wat we juist wel willen zien, positief gedrag wordt daarom beloond: een goede stop-loop-praat routine, je medeleerling ondersteunen als toeschouwer, op tijd stoppen met ongewenst gedrag is op onze school een compliment waard!
In de pestpreventielessen wordt niet gesproken over pesten, maar over niet respectvol of ongewenst gedrag.

Actief toezicht houden

Actief toezicht houden is binnen PBS een belangrijk item. Toezichthouders spelen een belangrijke rol in de effectiviteit van het onderdeel pestpreventie binnen PBS. Als wij actief toezien op het toepassen van geleerde waarden, gedragsverwachtingen en routines door leerlingen wordt het geleerde beter geautomatiseerd in het dagelijks gedrag van de leerlingen. Alle teamleden hanteren

hierbij de volgende procedures:

1) Het waarschuwen van leerlingen om incidenten te voorkomen (geven van reminders);
2) Het geregeld bekrachtigen van leerlingen die op de juiste manier reageren en zich aan de waarde respect houden;
3) Het consequent reageren op meldingen van pestgedrag en het herhalen van de gedragslessen bij ongewenst gedrag.
Jaarlijks wordt een teambijeenkomst gewijd aan het herhalen aan deze afgesproken procedures.

Bekrachtigen van gewenst gedrag binnen Pestpreventie PBS

Binnen de pestpreventie is het belangrijk alert te zijn op voorbeelden van goed gedrag.
Door de pogingen van leerlingen bij het juist gebruiken van 'stop-loop-praat' te signaleren kunnen we ervoor zorgen dat gewenst gedrag en het inzetten van 'stop-loop-praat' een vaste gewoonte wordt. Daarnaast is het bekrachtigen van gedrag passend bij de basiswaarden en gedragsverwachtingen van onze school, zoals hierboven beschreven, een essentieel onderdeel van PBS ter voorkoming van pestgedrag. Met name leerlingen die bekend zijn met ongewenst (pest)gedrag, zijn minder geneigd een nieuwe manier van reageren uit te proberen. Vooral deze leerlingen zullen beloond moeten worden voor elke poging in de goede richting.

Het geven van reminders aan leerlingen om incidenten te voorkomen

Het is van belang dat leerlingen die nog moeite hebben met de stop-looppraatroutine er tussendoor aan herinnerd worden welke reactie van hen verwacht wordt. Dit geldt voor zowel degene die ongewenst gedrag vertoont als degene die last heeft van ongewenst gedrag van de ander. Aan het begin van niet-klasgebonden situaties (pauzes en dergelijke) herinnert de leerkracht deze leerlingen aan hoe hij of zij moet reageren op pestgedrag of hoe hij of zij moet reageren op een stopsignaal. Aan het einde van deze vrije situatie praat de leerkracht weer kort met deze leerlingen om te bevragen hoe het ging en te bekrachtigen voor wat gelukt is.

Reageren op meldingen van pestgedrag

Wanneer door leerkrachten gesignaleerd wordt dat leerlingen zich niet aan de schoolafspraken houden wordt hier direct en consequent op gereageerd volgens de reactieprocedure pestpreventie. Zoveel mogelijk wordt geprobeerd hiermee incidenten te voorkomen.

Routine voor teamlid bij melding door een leerling van ongewenst gedrag:

Welke vorm van ongewenst gedrag er ook gemeld wordt, reageer op de volgende specifieke wijze:

1. **Bekrachtig** de leerling voor het melden van het ongewenste gedrag (bijv. met 'Ik ben blij dat je het mij verteld hebt.'
2. **Vraag**: Wie, waar en wanneer
3. **Vraag**: 'Heb je het stopsignaal gebruikt? ' Zo ja, complimenteer.
4. **Vraag**: 'Ben je weggelopen van het ongewenste gedrag? 'Zo ja, complimenteer.
5. **Zorg voor veiligheid van de leerling.**
   Gaat het ongewenste gedrag nog steeds door? Loopt de leerling die dit meldt een risico?
   Bang voor wraak? Wat heeft de leerling nodig om zich veilig te voelen? Hoe ernstig is de situatie?

   Oefenen: als de leerling het stopsignaal inadequaat of niet heeft gegeven, **oefen de stop, loop en praat routine** nogmaals met de leerling. Hoe vaak dit geoefend moet worden, hangt af van de frequentie van de meldingen.

Actie na melding van ongewenst gedrag: gesprek met dader(s)

1. Bekrachtig eerst de leerling voor het maken van tijd om iets met je te bespreken (bijv. 'Fijn dat je even tijd voor me hebt'.
2. Vraag: 'Heb je gezien en gehoord dat ….. jou het stopsignaal gaf? *Vraag door indien nodig (wat wel gezien?)*
   Zo ja: 'Hoe heb je daarop gereageerd?' Oefen indien niet gestopt is met het ongewenste gedrag de routine 'reageren op een stopsignaal'.
   Zo nee: Oefen de routine 'stop, loop, praat met de melder'.
3. Vraag: 'Heb je gezien dat ….. wegliep)? *Vraag door indien nodig (wat wel gezien?)*
   Zo ja 'Hoe heb je daarop gereageerd?' Oefen indien niet gestopt is met het ongewenste gedrag de routine 'reageren op een stopsignaal'.
   Zo nee, Oefen de 'stop, loop, praat met de melder'.

Oefenen: Hoe vaak geoefend wordt, hangt af van de ernst en de frequentie van het ongewenste gedrag.

Aanpak in geval van pesten

Wanneer zich op school pesten voordoet, hanteren wij een eenduidige aanpak gericht op alle betrokken partijen. Deze aanpak is voor alle leerlingen transparant, ook al blijkt dit voor de meeste leerlingen gedurende hun hele schoolloopbaan nooit nodig te zijn. Belangrijk in de aanpak van het pesten vinden wij het dat er verbinding blijft bestaan tussen alle betrokkenen. Daartoe stellen wij ouders meteen op de hoogte bij een eerste incident. Wij registreren pesten, net als elk ander ongewenst gedrag, in het incidentenregistratiesysteem.

Wij willen vermijden dat leerlingen ingedeeld worden in groepen: pesters, meelopers of slachtoffers. Wij wijzen deze leerlingen niet af, alleen het ongewenst gedrag dat bij pesten hoort wijzen wij af.

Onze pedagogische aanpak is een oplossingsgerichte aanpak waarbij het positief aandacht geven aan álle leerlingen centraal staat. Een basisbehoefte van alle leerlingen is de behoefte erbij te horen. Daarom wordt er binnen PBS op de Stapsteen veel aandacht besteed aan de groepsvorming en het klasklimaat.

Komt pesten tóch voor, dan zijn er de volgende maatregelen:

Stappenplan bij ongewenst gedrag in de vorm van pesten
1) Wanneer pestgedrag zich voordoet op het schoolplein of in een andere algemene ruimte van de school geeft de pleindienst of toezichthouder dit door aan de groepsleerkracht van de betreffende leerling(en) en noteert dit incident in het registratiesysteem. Deze incidentenregistratie is beveiligd en op verzoek door de ouders in te zien. Ook nemen de leerkrachten vroegtijdig contact op met ouders op bij incidenten.
2) De leerkracht herhaald de gedragslessen van de stop-loop-praatreactie met de leerlingen;
3) De leerkracht geeft de leerlingen reminders voor iedere vrije situatie de week volgend op het incident;
4) Voor de leerling(en) die herhaaldelijk blijven opvallen in de incidentenregistratie, wordt een gedragsfunctieanalyse gemaakt. Vervolgens wordt een plan van aanpak bepaald gericht op het veranderen van de functie van het gedrag en het versterken van de sociale vaardigheden (een gele of rode interventie binnen PBS).
5) Wanneer er sprake is van pesten binnen een groep en de groene basis van de reactieketen biedt onvoldoende uitkomst, dan kan gekozen worden voor een Steungroepaanpak. Bij deze oplossingsgerichte Steungroepaanpak worden ook medeleerlingen ingezet om de fysieke en psychische veiligheid van de gepeste leerling te ondersteunen. Pesten wordt door de Steungroepaanpak op een, voor alle betrokkenen, veilige manier opgelost. Tevens leert deze aanpak de leerlingen om op een andere manier om te gaan met conflicten. Uitgangspunt hierbij is dat het versterken van de gehele groep op sociaal gebied beter helpt dan straffen.
6) Een herstelgesprek: Bij een (ernstig) pestincident kan een herstelgesprek nodig zijn. Kern van het herstellen is het feit dat pesten iets beschadigt, relationeel en/of materieel. Het biedt de ‘pester’ de kans de schade te herstellen. En er worden sluitende afspraken gemaakt om pesten voor de toekomst te voorkomen. Een herstelgesprek kan ook plaatsvinden nadat er een consequentie is uitgedeeld.

6.Het monitoren van de sociale veiligheid van onze leerlingen

De sociale veiligheid van onze leerlingen volgen wij door jaarlijks de ZIEN-vragenlijst af te nemen in het najaar en in februari. Daarnaast wordt in de midden- en bovenbouwgroepen het sociogram afgenomen. Van de scores die uit beide instrumenten komen wordt een analyse gemaakt door de leerkracht samen met de Intern begeleider/ gedragsspecialist op groepsniveau en op individueel leerlingniveau. Gedrag van de leerlingen wordt ook gemonitord door het bijhouden van de gedragsincidenten de incidentgedragsregistratiemap. Van deze registratie wordt maandelijks een analyse gemaakt door de gedragsspecialist van het PBS-team van onze school. De analyse wordt besproken op de maandelijkse PBS-team bijeenkomst en er wordt direct een actieplan van gemaakt.

6.1 Het monitoren van Pestpreventie PBS

Het pestpreventie programma van PBS voorziet in een Follow-up. Dit is een instrument dat bedoeld

is voor het evalueren van de pestpreventie en waarmee nagegaan kan worden hoe effectief deze is. Met deze informatie kan het programma waar nodig aangepast en verbeterd worden, zodat een zo effectief mogelijke interventie ontstaat.

Tot slot

Het blijft van groot belang dat wij samen met de ouders en de leerlingen blijven werken aan het optimaliseren van onze schoolbrede klimaat.

Binnen de gouden driehoek ouders-leerling-school dienen we allen eenzelfde doel: dat álle leerlingen zich veilig voelen op school en zich optimaal kunnen ontwikkelen, zowel thuis als op school tot sociaal competente persoonlijkheden.

7.Internet op school

De kinderen van onze school kunnen gebruik maken van internet. Wij hebben ervoor gekozen de leerlingen van alle klassen die mogelijkheid te bieden. Wij maken hiervoor gebruik van Kennisnet, een Nederlandstalige zoekmachine. Deze site leidt kinderen in principe naar Nederlandstalige sites die geselecteerd zijn, waardoor ongewenste zaken niet zomaar benaderd kunnen worden. Kinderen kunnen echter ook andere zoekmachines gebruiken zoals Google om te zoeken naar informatie of afbeeldingen. Kinderen maken gebruik van internet ter verrijking van het onderwijs: om informatie te zoeken, contacten te leggen met leerlingen van andere scholen en deskundigen te kunnen raadplegen. Internetactiviteiten worden hiermee steeds meer onderdeel van methodes en leergangen.

Internetafspraken met leerlingen

- Op het internet gebruik ik alleen mijn voornaam.

Andere persoonlijke gegevens zoals foto's, achternaam, adres en telefoonnummer houd ik voor mijzelf.

- Het adres en telefoonnummer van de school geef ik alleen door na toestemming van de juf of de meester.
- Ik maak via internet geen afspraken met onbekenden.
- Bij het gebruik van een zoekmachine, bijvoorbeeld Google, gebruik ik nooit zoekwoorden die te maken hebben met seks, discriminatie, geweld of grof taalgebruik.
- Het gebruik van sociale media is op school niet toegestaan.
- Als ik op internet vervelende informatie tegenkom, waarschuw ik direct de juf of de meester.
- Printen doe ik alleen met toestemming van de meester of de juf.
- Het gebruik van een mobiele telefoon is op school niet toegestaan, mits toestemming van de leerkracht (mobiel in het daarvoor bestemde mandje).

Als er afspraken bewust niet nagekomen worden, zal de groepsleerkracht actie ondernemen.
De eerste keer wordt de leerling aangesproken op zijn of haar gedrag.
De tweede keer is er ook contact met de ouders. De leerkracht informeert de ouders en vraagt de ouders dit met hun kind te bespreken.
De derde keer leidt tot uitsluiting van het gebruik van de computers/tablets voor een nader te bepalen tijd. Afhankelijk van de aard en de ernst, kan de leerkracht na overleg met de directie besluiten hiervan af te wijken. De ouders worden hierover altijd ingelicht.

Gedragsafspraken met leerkrachten:

- Internet wordt gebruikt voor educatieve doeleinden.
- Sites die wij kinderen willen laten gebruiken worden eerst door de leerkracht bekeken.
- Kinderen werken nooit alleen achter de computer. Er is altijd een leerkracht en /of een stagiaire die toezicht houdt op de kinderen en wat zij op de computer doen.
- Er wordt aan de kinderen uitgelegd, waarom zij bepaalde sites wel of niet mogen bekijken.
- De leerkracht draagt zorg voor een omgeving waarin kinderen open kunnen vertellen wanneer zij op een ongewenste, onbedoelde site komen. Het is meestal immers niet hun schuld.
- Regels en wetten met betrekking tot copyright worden in acht genomen.

• Informatie die terug te voeren is op leerlingen mag niet op het openbare deel van het net terechtkomen.
• Namen in combinatie met foto's van kinderen worden niet op het net gepubliceerd.
In voorkomende gevallen alleen met toestemming van de ouders. Ook voor het publiceren van individuele foto's wordt eerst toestemming gevraagd.
• Voor e-mail geldt ook het briefgeheim, maar op grond van pedagogische verantwoordelijkheid mogen de leerkrachten e-mail van leerlingen bekijken.
• Leerkrachten zijn alert op eventuele ongewenste gedragingen van leerlingen op Internet.
• Leerkrachten zijn zich bewust van hun eigen voorbeeld gedrag en welke invloed dit gedrag heeft ten opzichte van de kinderen.

Website Algemeen / Facebook
Met onze website en facebookpagina willen we informatie verstrekken over onze school aan iedereen die daarnaar op internet op zoek is. Deze informatie bestaat uit beschrijving van de identiteit van de school, vertaald in een visie. De wijze van omgang met en zienswijze op kinderen, de beschrijving van leergebieden en lesstof, de activiteiten die de school ontplooit, enz. We richten ons hierbij zowel op degenen die de school reeds bezoeken, als op hen wiens belangstelling voor onze school hierdoor gewekt zou kunnen worden. Op onze website is tevens recente informatie te vinden over actuele gebeurtenissen in en rond de school. Bovendien hebben beide scholen een Facebookpagina, waar het laatste actuele nieuws ook op te vinden is.

Privacy
Op onze website worden o.a. foto's geplaatst. De ouders worden in de gelegenheid gesteld tegen publicatie van werk, gemaakt door hun kinderen, en/of foto's met daarop hun kinderen, bezwaar te maken.(o.a. via de schoolgids zal worden gemeld hoe hiertegen bezwaar kan worden gemaakt).
De ict- coördinator verzamelt de namen van deze ouders en plaatst ze op een lijst. Deze lijst wordt telkens geraadpleegd als er werkjes en/of foto's geplaatst worden Deze werkjes en/of foto's worden dan niet gepubliceerd. Ouders kunnen hun bezwaar ook weer herroepen. Bij de publicatie worden geen achternamen vermeld. Bij publicatie van informatie zal (strikt) persoonlijke informatie worden weggelaten. Bij vermelding van persoonlijke gegevens van hen die bij de school zijn betrokken, zal nooit meer worden gepubliceerd dan vrij verkrijgbare informatie. Bij publicatie van informatie, waar een betrokkene bezwaar tegen maakt, zal de ict- coördinator deze informatie op verzoek verwijderen.

Dit internetprotocol wordt ieder jaar in het team besproken, herzien en opnieuw vastgesteld.

8. Meldcode Kindermishandeling

Binnen de stichting O2A5 gebruiken we het online protocol Meldcode Kindermishandeling van de Heutink academie, dit is een verplicht onderdeel voor al het onderwijzend personeel.

Ook hanteren wij een app over de meldcode die in vijf stappen aangeeft wat je moet doen.

- Stap 1: In kaart brengen van signalen.
- Stap 2: Overleggen met een collega. En eventueel raadplegen van Veilig thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Of een deskundige op het gebied van letselduiding.
- Stap 3: Gesprek met de betrokkene(n).
- Stap 4: Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.
  En bij twijfel altijd Veilig thuis raadplegen.
- Stap 5: Beslissen over zelf hulp organiseren of melden.

Geborgd augustus 2017